

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
 A „nyiltelek”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középtetza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, martius 5.

(D) Azon politikai reménységeknek, melyeket a napirodalom hír-börzójén a bécsi s némileg a pesti lapok is a napokban forgalomba hoztak — agioja a legutóbbi időkben ötven hatvan százaléknál csökkent.

Bocsánatot kérünk ezen dagályos fináncz-periódusért, nálunk a pénz fogalma átment már a költségzet világába, s csoda-e, ha ez elérhetlen csillagsugaroknál keresünk képeket költői hasonlatainknak?

A magyar kérdéssről utóbbi időkben sokat írtak volt a bécsi lapok; annyira mentek, hogy már a magyar ministerium névsorát is közölték. Magyar államférfiak jöttek mentek Bécsben, sikerükről különböző versiók keringettek, még azt is beszéltek, hogy az államminister ur is pártolólágy nyilatkozott a magyar ministerialis forma mellett. Alig lehetett gondolni, hogy e vak láma, mely a terveket siker gyanánt árulta, szinte nem volt egyéb pusztá fecse-gésnél.

Az erdélyi küldöttség sorsa egy pereznyre félre lebbenté a függönyöket, s a közönség betekinthe-tett azok mögé, azon meggyőződést szerezni, hogy a helyzet mit sem változott.

Ezen kiábrándulás azon tapasztalatra vezetett mindnyájunkat, miképp habár az udvar körében kü-lönböző vélemények lehettek elmondva a kiegyenli-tésre nézve, de oly program nem találtatott fel, mely a kormányt legkevésbé is alább szállította volna a februári alkotmány álláspontjáról.

Nem való tehát, a mint a „Független” bécsi levelezője mondja, hogy bármi irány lényegesen el-döntetett volna, vagy véglegesen megállítva lenne; annyit csakugyan megállítanak, miképp az 1848-ki forma kiindulásul ez időre nem alkalmazható.

Ebből azt láthatjuk, hogy ha közelebből or-szágygyűlés lesz Pesten, e gyűlésen felelős ministe-rium által a kormány nézetei nem lesznek képi-selve; s hogy ez országgyűlésre a kancellária ke-zein át befolyással leendő az osztrák ministerium, mert miután Ausztria is alkotmányos állam lett, azon magyar királyi hatalom, mely egy pár közkérdés-ben régebben teljhatalom volt, most átváltoz a bé-csi felelős ministerium tárgyalásai körébe.

Igy tehát a helyzet február 26-ka óta nem sokat változott; a kérdés egész elébbhaladását annyiban lehet megalapítani, miképp a centralista lapok lemondottak a verwirkolás elméletéről, az az elis-merik a magyar alkotmány létezését, a mennyiben az a február 26-iki patenssel nincs ellenmondásban.

De ez egész elismerés csak stylygyakorlat, mert hisz a februári patens sem hozta kétségbe azt, hogy a magyar királyságnak van fenhagyva annyi joga, a mennyivel Csehország vagy Karinthia bír. Sőt még több, a mennyiben külön kancelláriája van; illetőleg kevesebb, a mennyiben nincs felelős ministeriuma. És e szerint a centralista lapok semmi új álláspontot nem találtak, csak hogy a verwirkolás elméletével visszahátráltak volt a Bach-rendszerbe, s onnan most, irántunk kiengesztelő hajlamaik kitün-tetése végett, elébb rukkoltak a Schmerling-rend-szerbe.

E szerint tehát a kiegyenlítés kérdése előlege-sen semmi előhaladást sem tett. A „N. Nachrichten” az ismeretes pártprogramok sorsáról azt írja, hogy az ugynevezett magyar ministeri program, melytől utóbbi időben a lap állítása szerint a magyar kor-látnok is elállott, teljesen hajótörést szenvedett, a municipalisták programjáról pedig annyival inkább szó sem volt, mert ezek szilárdan el vannak hatá-rozva, semmi programmal sem lépni fel mindaddig, míg a februári patens fog e megoldás alapjának tek-intetni.

Nincs tehát ministerialis, nincs municipalista program, nincs 48. Állunk ott, a hol állottunk február 26-kán.

Természetes, hogy a kérdés mostani stadiumában lehetetlen is kielégítő pártprogramot az udvarhoz

bemutatni, és így hihetjük, hogy semmi sincs elfo-gadva; de természetes, hogy véglegesen visszautai-sítva sincs semmi mert az ily visszautasítás rossz előkészület volna egy összehívandó országgyűlésre.

Minden tehát egy valaha lehető országgyűlésre van utasítva; és ha e helyzetben valami vigasztaló van az az, hogy mindaddig, míg a kiegyenlítésre nézve az országgyűlésre számít a kormányzás, a mostani állapot csak provisorius, és ez állapotban nincs kizárva a végleges kiegyenlítés reménye.

Márkos-Ujvár, febr. 12. 1863.

Mikor a nap lezárt, örülnek a csillagok, hogy ők is világíthatnak.
 Pedig hiába esküsznek össze, hogy többé fel ne hagyják jöni a napot; a túlsó oldalon ismét előtámad az. Jókai.

A két testvérben földén, azaz: széles Magyarorszá-gban nem tagadja senki, hogy magyar királyság és alkotmány létezett volna, tudván, hogy akkor egy ezredéves történelem bizonyítványával állana szemben. De olyan van nem egy, ki ezen ezredéves alkotmányt s az egész történelmi multat megsemmisíteni óhajtáná, állítván: hogy az nem volt jó és tökéletes soha; arról le kell mondani; a helyett újat kell teremteni — mint ezt számtalanszor lehetett az újabb idők-ben hallani, sőt itt-ott olvasni is.

Holott pedig azt mondani: hogy azon alkotmány, melyet időről időre a nép és fejedelmek hozott, melyet 23 Árpád, 14 vegyes, 14 osztrák-bábeli királyok szentesítettek, letett esküvel pecsétettek meg, nem volt jó és tökéletes soha, valamint egyfelől, polgari bünnél egyéb nem lenne, mely által az elhunyt ösök törvényhozói bölcsesége tagadát-nék meg, nemzeti képviselőkről és annyi dicső emlékü királyokról lenne kimondva, hogy eszélytelenek voltak.

Szerény véleményem szerint az ősi alkotmányt kell az újabb kor intézményeihez, viszonyaihoz alkalmaztatni a szer-int, mint egyik külföldön levő hazánkfiá mondá: „Azon növényeket, melyek alkotmányunk fájától az életnedvet el-színák, ki kell irtanunk és az elszáradt, kiszáradt ágakat le kell nyeseznünk róla, hogy az, az erdőnek egy kitűnő fája legyen.”

Ezek szerint, ha igaz az: hogy az összetartás, az egyesülés erősít, a részreozslás és megszakadás pedig gyen-gít és elenyéscztet; tehát nincs ajánlatosabb, nem lehet eszé-lyesebb, mintha a testvérbazának földén, az együtt élő nem-zetiségek, képzelt s talán valódi jogsérelmek miatt nem egy-mást ingerelve, külön szakadva csupán pártérdekeik felől, hanem egyetértve kölcsönösön, utógondolat és szenvedélyes-ség nélkül, a minden bazaarban egyformán érdeklő közös ügy és a közhaza sorsáról komolyan és őszinteséggel tanácskoz-nak, szuprematára nem törekednek s tanácskozásiak ered-ményeit érvényre emeltetik az országgyűlésen, mely hozta évszázadon át a honitörvényeket, hol a törvényes képi-selést együtt lesz, hol a nemzetek és a fejedelmek akaratá nyilvánvalván és kiegyenlítettén, a hon további fejlődése utba indul.

Valameddig ez így nem lesz, mindaddig csak kegyes óhajtsanak marad, hogy az annyi költségbe kerülő s okkal módalak mellőzhető pénz ügy örök kimaradjanak; nem lehet remélni, hogy hazánk földén anyagi jólét, és a polgárok keblében teljes megelégedés és békeség legyen.

Sebestyén Áron.

— Ő Felsége válasza Belső-Szolnokmegyei felterjesz-tésére, melynek távirati kivonatát, már közöltük, a „Wiener Zeitung” szerint következőleg hangzik:

Nem lehetett abban kételkedni, hogy a Belső-Szolnok-megye sokat emlegetett feliratára adott legfelsőbb válasz, az erdélyi ügyek további fejlődésére, s ezáltal közvetve az egész birodalomra elvi befolyással lesz. Azon közlések, mi-ket megbízható forrásból a legfelsőbb leirat tartalmáról nye-rünk, tökéletesen igazolják a fenebbi ítélevést.

A legfelsőbb leirat ugyanis, mint értesültünk, lényegi-leg a következő pontokat érinti: Mindenekelőtt Ő Felsége nevében a belső-szolnokmegyei bizottmányoknak az adatik tudtára, hogy Ő Felsége a feliratnak, a törvényes alaknak meg nem felelő czimzetet, (a feliratnak czimzete t. i. Felsé-ges király, legkegyelmesebb Urunk!) nem tekintti a korona méltósága czélzatos megsértésének, s ettől legfelsőbb ke-gyelemmel eltekintve, nevezett megyei bizottmánynak kije-lentetik, hogy jövőre minden hasonló feliratot, a szokásos törvényszerű alakban ő cs. kir. Apostoli Felségéhez czi-mezzen.

A mi pedig a felirat lényegét, a belső-szolnokmegyei bizottmányának Erdély municipalis alkotmánya, az 1861-ki dec. 12-ről kelt legfelsőbb elhatározással szentesített ideigle-nes szabályzatának visszavételét tárgyzó kérelmét illeti, a legfelsőbb leiratban kiemeltetik: hogy Erdély nagyfejedele-miség alkotmányának, az 1860-i oct. 20-ról kelt császári diploma általi visszaállítása, Ő Felségétől csak a diplomá-nak II. és III. cikkelyében foglalt, a trón és a birodalom érdekeiben szerkesztett, elengedhetlen feltételek alatt igértet-tett, hogy Ő Felségének legmagasb uralkodói kötelessége volt arról gondoskodni, miszerint az ország megnjult köz-

igazgatási és törvényhozási állapotára való átmenet a köz-igazgatás és igazságszolgáltatás helyességének hátránya és vesztesége nélkül történjék; és hogy, miután a nemesség szabadalmazottságának elmellőzése, és a lakosság minden osztálya számára egyenlő polgári jogok és kötelességek megállapítása folytán, az 1790-dik évi XII. cikkely hatá-rozataira nem lehetett visszatérni, provisorium alkalmazása elkerülhetlenné vált, mely jogérvényileg csak a koronától származhatott.

E czélra, a municipumok autonómiájának Erdélyben történt visszaállítása alkalmával, 1861-dik évi mart. 24-ről kelt legfelsőbb elhatározással, az ország főispánjai, főkirály-bírói és főkapitányai számára ideiglenes utasítás bocsátatott ki, míg Ő Felsége erdélyi alattvalói józan felfogásától azt reménylő, hogy az átmenet nehézségeit tekintve véve, Ő Felségét a czél lassankénti elérésére megjelölt uton köz-szettel követik.

Ő Felségének e jogai reménye nem teljesedett, a leg-több megye és székhely székekben a municipumokat a ma-gyar királyság 1848-i törvényeinek XVI. és XVII. cikkelye alapján szervezték, mely cikkelyek, Erdély Magyarorszá-gal unioja törvényes létezésének magában helytelen felleve-lésében is, Erdélyre nézve nem bírhattak semmi törvényes érvénnyel.

A pozitív legfelsőbb rendeletek e nem követése által az országban elterjedt a bármily tekintélyek tekintetbe nem vétele, minek folytán attól lehetett aggódni, hogy a társad-almi rend minden köteleke tökéletesen meglazul. Így Ő Felségének uralkodói kötelessége lett, hogy a legfelsőbb helyről megjelölt ut feltétlen követését, egész határozottság-gal eszközölje.

Hogy tehát az ország joghatóságainak föllevenítése lehetségessé tétessék, s hogy a lakosságnak az 1848 évig a politikai jog gyakorlatától kizárt osztályai e jogban része-síttessenek, Ő Felsége, a czélszerűtlennek bebizonyult s a legtöbb joghatóság által önkénytény elmulasztott, fentebb említett utasítás megszüntetése mellett, 1861-dik évi dec. 12-kéről kelt legfelsőbb elhatározásával, Erdély municipalis alkotmányának fenálló ideiglenes szabályzatát szentesíteni miltóztatott.

Mint hogy Ő Felsége ezen, a régi rendszerhez való feltétlen visszatérés tetleges lehetetlensége által parancsolt ideiglenes rendelkezésben, Erdély municipalis alkotmányá-nak az országgyűlési megegyezésig közbenjáró átmenetét látja: Ő Felsége ki nyilatkoztatja, hogy legfelsőbb személye nem érezheti magát indíttatva arra, hogy Belső-Szolnok-megye bizottmányának, ez ide gílenes municipalis alkotmány visszavételét illető kérelmét teljesítse.

A legalázatosabb felíratra adott további válaszbán Ő Felsége, Belső-Szolnokmegyei bizottmányát arról értesítetteti parancsolta, hogy az erd. udv. kancelláriának, a telek-könyveknek Erdély nagyfejedelemségben való behozatalát illető előmunkálatok sietős megtevése, különös tekintettel Belső-Szolnokmegyére; — továbbá a dohányművelésnek Erdélybeni kiterjesztését illető jól indokolt véleményezés elő-terjesztése, Ő Felségétől egyszerűsággal kötelességgül tétetett.

Mi végre a belső-szolnokmegyei bizottmányának a tör-vényes országgyűlés egybehívásáról szóló kérelmét illeti, mely országgyűlés alatt, nyilatkozik, hogy a megyei bizott-mány, tekintettel a felíratban foglalt előterjesztésre, hogy a bizottmány felfogása szerint Erdély nagyfejedelemségnek államjoga az 1848-i évig történetileg kifejldött, Magyar-ország királyságának országgyűlését akarja érteni: ő cs. k. apostoli Felségének 1860-i oct. 20-ról kelt legfelsőbb elha-tározásaiban Erdélynek Magyarországgal unioja érintetlenül hagyatott s csak az erdélyi országos képviselet ismételi fel-állításaának előkészítése parancsoltatott meg; mert ez unio teljes törvényes erővel sohasem létesült, tetleg azonnal meg-szakadt, és mert, mint Erdély nem magyar-ajku lakói, nem-zeti érdekeiket ily követelmény által fenyegetve látják és mig az őszbirodalom érdekei- és követelményeinek e mellett a szükséges biztosíték nem nyújtatik: az unio kivihetlenné tekintendő.

Az erdélyi országgyűlés megtartása azonban, hogy Erdély nagyfejedelemség belügyei, az azt lakó minden nép-faj megelégedésére rendeztessenek, és Erdély nagyfejedele-miség államjogi viszonya az őszbirodalomhoz az 1860-diki oct. 20-ka, és az 1861-diki febr. 26-án kelt rendelkezések szerint szabályoztassék, ő cs. kir. apostoli Felségének élénk kívánsága, s e tekintetben, Ő Felsége ismételt parancsára, a szükséges előkészületek folyamatban is vannak.

Tüvi, február hó.

A közelebbi éveket méltán leveztetnők a szellemi küzdelem epochájának. Minden nemzet és a nemzetek min-den osztálya bazánkban oda törekedett és törekedik, hogy magát a szellem mezején értékesítse. És erre nézve minden előtte lehető utat, anyagi szégyenszó dacára is megkísért. S ez természetes is, mert a lélek folytonos munkálkodási vágyát a test elnyomása által ha lassítani igenis, de elnyomni semmi eszközök által nem lehet. Lapjaink baszábjain az ily nemű törekvéseknek száz példát olvashattunk. Láttunk, hogy a legszerűebb falvakban is miként igyekeztek felfogni, megérteni a kor intő szavát, s miként alakítottak a nagyob-bak példájára maguknak egy-egy kis kört, melyben a ki-fáradt test pihenése közben a lélek nyerjen nemesebb tápot. Így volt ez nálunk is jóval ezelőtt. Volt olvasó egyetünk és

könyvtárunk, de az részt a közelebbi mostoha körülmények, részint részvétlenség miatt megbukott s halottaiból még mind e mai napig fel nem tudott támadni. Pedig hol lenne nagyobb szüksége s jobb alkalom egy észszerű olvasóegyletet újból létesíteni, mint éppen nálunk? Városunknak számos önkéntes családja van, mely a szellemihez nem idegen. Elég bizonyítja ezen állítást az, hogy szépre és nemre fogékony hölgyeink, újabb és jobb könyvek hiánya miatt kénytelenek olvasni a „Három nadrágos embert”, a „Kártigam török kisasszony”-féle ciklandós románokat stb. De továbbá helységünk városhoz (Enyed) közel országútban fekszik, postaállomásunk van. Vidékünk értelmisége számában nem csekély. Semmi egyéb nem hiányzanék, csak a megkezdés.

Adjá Isten, hogy e szerény felszólalásom szüljön bennünk tettet s buzdítson arra, hogy minél hamarabb egy észszerű olvasókört alakítsunk!!

Lukácsy Aurél.

Erdővidék, február 16.

Az erdővidéki evang. reform. papság febr. hó 10-én honalapítók Árpád nevenapján tartá 5 év óta folyamatosan levő lelkesítő körét, azon nagytiszteletű Benedek József esperes úr által kitűzött kérdéseinkről: „Mi a vallás? és ha valamely hitesszemet némely újabbkori irámagyarázók nem létezőnek bizonyítanának be, mint p. o. Jézus testileg való feltámadását, mi teendője a lelkeseknek?”

Nagy volt a tárgy, de éppen oly kitaró a buzgalom, melylyel mindkét kérdés megfigyelté körül több lelkesek eljárat. Öröm, lelki öröm vala hallgatni a jobbnál jobb és kielégítőbb papi értekezleteket. Új öröm volt ez, melyet csak a tudományban gyönyörködő elem magának kíván. Örömlenket tetőzte, több világi alapos készséltű fő urunknak jelenléte, kiket nem annyira a kíváncsiság, mint a tudomány-szomj és ismeretes vallásos buzgalomk ösztönzött, kihallgatni a nézeteket, a kitűzött nehéz kérdések meghatározásában és kifejtésében; és a kik mindnyájan, mint örömtől ragyogó arcukról olvashatók, kielégítve távoztak.

Óhajtanám ez értekezletek mindenikét világ elé adni, nem tudományos ismeretnek fitogtatásáért, hanem főleg azért, hogy lássák azok, kik tudományos készséltűségük magas fokán azt hiszik, rokonszenvet aratnak, ha oly hitesszemet akarnak megdönteni újabbkori ismereteik fensőbbisége érdekében, mely már mindnyájunk lelkében nem csak vizshangra talál, de meggyőződésünk rendíthetetlen köztalálá is vált; és a mely felett nem csak újabbkori exegétikánk, de régiek, és tegyük mellé, jelesnél jelesbe, a majd a jövő századok exegétái is sok, szinte hiszem, hasztalan tenta-vért fognak még elfecsérelni; de ezt nem tehetem részint azért, mert nem e lap ürbe való, részint pedig azért, mert többen szeretnek bál, politikai, gazdasági, s mit tudom én még mit, mint tudományos értekezéseket olvasni. Óhajtanám volna oda is: ha ezen értekezések bár egymás között kiosztatnák kritikát véve, mert ez, az a tudományban, mi a tűz az arannyal, ha biggadt és részrehajthatatlan.

Megkoronázta örömlenket, meg lelkesítő körünket Erdély Széchenyije, gróf Mikó Imre ó excellentiájának kegyajándoka, midőn kegyeskedett a halhatatlan magyar író „Bod Péter élete és munkái”-ról kiadott becses művének egy példányát olvasdánknak megküldeni.

Hajoljunk meg uraim, hajoljunk meg lelkesítársaim a nagy tudós, író, honfi gróf előtt, ki magas állásán, oly férfi életét teszi közzé, ki csak egyszerű, szegény protestáns pap volt. Ki írói műveinek drága koszorujában meg-

adta méltó helyét közelebbi időkörünk egyik halhatatlan protestáns lelkesének; azon egyénnek, a ki a mily szegény volt testileg, oly gazdag örökéletű halhatatlanságban. Mondjuk ezt egy szívvel lélekkel, oh ne csak mondjuk, tegyük Istenhez emelendő napi fohászaink közé: gróf Mikó Imre Erdély bűszkesége éljen! éljen!! soká éljen!!!

Sebestyén Károly,
bőlni pap.

KÜLÖNLEK.

— A helybeli ref. főtanodai ifjúság folyó hó 9-kén a nemzeti szinbázban zene, ének- és szavalati Acemiát rendezend, a tanodai zeneegylet javára. Mire városunk műkedvelő és pártoló közönségét előlegesen figyelmeztetjük.

— (Neerológ.) Csikunádi Botegh Kelemen a maga, testvérei Gábor és Anna, elhunyt nővére Katalin árva — Kászonyi Erzsébet, egy saját gyermekei: Emma és Imre nevében, a megdöbbenés fájdalommal jelenti, hogy kedves nagynénjük csicsó-mihályfalvi Nemes Józsefné, osdolai Vas Ágnes földi élete, egy csak 7 napig tartó véletlen lázroham következtében folyó hó 16-ka reggelén bevégeződött. A kisenvedett földi porrésszei hó 19-kén fognak a csicsó-keresztúri rom. kath. templom sírkertjében örök nyugalomra elhelyeztetni; lelkéért az engesztelő áldozat pedig másnap, az az f. hó 20-án fog ugyanazon templomban a mindenek urának bemutatattatni. Mindkét szertartására az érdekeltek szomorúan meghívatnak. Felőr, február 18-án, 1863.

— A helybeli polgári társalkodónak holnap, e hó 8-kán délután három órákor saját szállásán, tisztújító közgyűlése leend.

— Gr. Mikó Imre ó nmlga Bécsből visszatérve, tegnap érkezett meg városunkba a nélkül, hogy kihallgatáson lett volna ó Felsőegyele.

— Hir szerint az erdélyi országgyűlés május elejére fogna kibírdettetni.

— A szász nemzeti gyűlés február 25-ki ülésében napitárgy volt a szász terület közigazgatási és igazságszolgáltatási szervezése iránti munkát, melyet illetőleg Gull volt az előadó. A vita egyelőre az elnök által kitűzött következő elvi kérdés felett folyt: a törvénykezés elválasztassék-e a közigazgatástól? A tanácskozás meglehetősen élénken folyt. Nagyon ellentétes vélemények merültek fel. Dr. Tinku azt a kifogást tette, hogy a szász nemzeti gyűlés nem illetékes ily alkotmányos kérdésekre vágni. Elnök rend-reutasit. Schnell abban a nézetben van, hogy az igazságszolgáltatás szervezése az erdélyi országgyűlés dolga. Rannicher ellenben azt mondja, hogy a Sachsenland igazságszolgáltatásának szervezését nem kell az erdélyi országgyűlés felől függővé tenni. Ebben az őszük is már függetlenül határoztak. Nagy tévedés volna hinni, hogy ó felsége e tekintetben az erdélyi országgyűlésre utalt volna. Az illető okmányban világosan áll „törvényhozás útján” („országgyűlésileg”, szól közbe Schnell.) A törvényhozás pedig az igazságszolgáltatási ügyekben a Schachsenlandra nézve az uni-versitást illeti. Lassel dr. Tinku és követőitárs Schnell ellen beszélt, s tagadja hogy az erdélyi országgyűlés az igazságszolgáltatási ügyekben a szász földre nézve törvényhozó testület lett volna. Schnell hosszabb szónoklatot tart, s reményét fejezi ki, hogy az erdélyi országgyűlés jól fogja viselni magát. Végre is elnök kimondja, hogy a vélemények többsége azon nézet mellett nyílvánult, miszerint az igaz-

ságszolgáltatás a közigazgatástól a szász földre különítessék el, s ez határozattá emeltetve, a gyűlés elszólt.

— Azon hirre, hogy a cs. k. ministerium egy gyarmatosítási törvényjavaslaton dolgozik, mely a birodalmi tanács elébe fog terjesztetni, a „Telegraful Roman” előre tart tőle, hogy majd az osztrák örökös tartományokból fognak a túlnépesedés következtében felénk vándorolni a proletari-usok. Reméli, hogy egy ily törvényhez joga és kötelessége lesz hozzájárulni az erdélyi országgyűlésnek is.

— A „P. N.”-ban olvassuk: Mult február 15-ki ülésében, nmlgu gróf Zichy Ferenc ó exelja, azon örvendetes tudósítással lepte meg az erdélyi középponti vasuti bizott-mányt, hogy gróf Toldalagi Ferenc, a korábban Bécsben székelő erdélyi vasutbizottmány elnöke, hét évi fáradsáttal buzgósággal vezetett bizottmányi működésének eredménye gyanánt, bemutatta a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasut-nal mérnöki előmunkálatait oly állapotban s kiterjedésben, melyek a fontos ügy jelen állásánál fogva minden kívánságnak megfelelnek, s melyek azon kívül, hogy a teendő-eknek épp annyi szakértelemmel, mint ritka gazdálkodással eszközölt zajtalan elintézéséről tanuskodnak, az ügy elő-mozdítására nézve annál nagyobb becsesl bírnak, minthogy a szükséges tárgyalások megindítását nagy idő s költség-kímélésel közvetlen lehetővé teszik. — A bizottmány, mely ezen tudósítást a hazafai elismerésnek élénk kifejezésével fogadta, gróf Toldalagi Ferencnek, s a vele működött bi-zottmányi tagoknak meleg köszönetét jegyzőkönyvileg kife-jelentni határozta.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról február havában 1863.

Bevételek:

Pénztármaradék a mult hórlól	1,634	ft	22	kr.
39 új tag 70 részvény után 5 ft 25 kr.	367	„	50	„
Havi, rendes és rendkívüli betételek	8,714	„	45	„
Könyvdíjakban	39	„	—	„
Kamat és provisio	1,009	„	45	„
Bélyegdíjakban	59	„	87	„
274 tag által visszafizetett kölcsön	43,079	„	—	„
A bevételek összege	54,903	„	49	„

Kiadások:

311 tagnak kölcsön	51,416	ft	—	kr.
Tisztviselők fizetése	136	„	84	„
Bélyegre	66	„	—	„
Irodai kellékek	3	„	86	„
Nyomatványra	20	„	—	„
Kamat fizetés	1	„	60	„
Tőke visszafizetés	1,967	„	18	„
A kiadások összege	53,611	„	48	„
Pénztármaradék	1,634	„	22	„
	54,903	„	49	„

Kolozsvárt, február hó 28. 1863.

Tauffer Ferencz Geltech János Wagner Frigyes igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— Szép áldozat a népnevelés terén. Latinovics Ilyés, legújabbán saját puszáján, Göböljárásán, a maga költségén puszai iskolát alapított, s azt a megkíván-tató szerekkel bőven ellátván, jelenleg 18 gyermeket tanítat.

— Patkó, a híres rabló a „Z. S. K.” szerint egy összehittközés alkalmával a panduroktól oly veszelési sebet kapott, hogy annak következtében elesett. De már találko-zott utódja, Bergám, ki egyéb kalandja közt mostanában arról nevezetes, hogy egy barcsi kereskedőt meglátogatván,

TÁRCZA.

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Minthogy fiatalaink a sarcophagnál meg-állottak, gr. Hallayné s Rinald beérték őket. Izidora megrettenve vette észre közeledésüket, s gyorsan felett Vilmos kérdésére.

— Párisban, Londonban nem voltam so-ha, Pesten voltam néhány év előtt, de ne beszéljünk, ők itt vannak.

— Izidora! mi egymáséi nem lehetünk! — szolt susogva Vilmos.

— Soha, soha — szolt halkan és busan Izidora.

A sétáló társaság csakhamar összeve-gyült, s közbűbös tárgyakról beszélgettek.

Gr. Hallayné a fiatalok arcain látta azon sötét borút, melyet társalgásuk természet-e vont maga után. Nyugtalan lett e tapaszta-latra s kereste az alkalmat, hogy Vilmostal külön szólhasson.

— Meggyőződött ön végre Izidora von-szalmáról — szolt Hallayné Vilmoshoz, a mint Rinald Izidorával egy kissé előre haladtak.

— Meggyőződtem kedves grófnő, hogy mi Izidorával soha egymáséi nem lehetünk.

— Az egekre, mit beszél ön.

— Meggyőződésemet édes grófnő! Nagy hálával tartozom nagysád iránt, soha sem is feledem nagy jószágát, de az egek más-kint akarták. Izidoránál nem leltem föl az irántam vonszódó szívet. Másnál fogom ke-resni azt.

— Mindez megfoghatlan előttem.

— Kedves grófnő, ha szabad kérdenem, mikor volt Izidora a testvérhón fővárosában?

— Együtt voltunk ott, körülbelül három év előtt.

— Huzamosabban mulattak ott?

— Alig egy hétig.

— Voltak társaságokban?

— Csak bizalmasb körökben fordulánk meg. Izidora alig volt akkor tizenégy éves, s így nem vihett nyiltabb körökbe.

— Igen! Gróf Honti Kázmért ismeri nagysád?

— Akkor láttuk őt futólag herezeg Zá-dorháziéknál. De miért kérde ezt? Ugy hal-lottuk a télen, hogy Arankával levelezés-ben áll.

— Ugy hallották nagyságtok? És Izi-dora is hallotta?

— Kérdésen kívül, de miért e sajátsá-gos tudakozódás?

— Valami jutott eszembe. Távoli dol-gok — szolt Vilmos.

E közben Rinald Izidorával visszafordul-tak, s az utóbbi társalgást félbeszakíták.

Igy haladtak vissza a laképület felé.

A mint a házlepesőzetten haladtak fel, Izidorát Vilmos karjaiba vezetvén, alkalmat lelt a hölgy hozzá képp szólhatni:

— Nemde megbocsát ön nekem, belátva mint szenvedek!

— Sejttem szenvedését — szolt Vilmos — és ha jól fogtam föl vonatkozását testvérem szépségére és szerencsésére, érzem kedves Izidora, hogy nagysádnak sok néma bánat jut osztályrészéül. Sajnálom, hogy Aranka boldogsága egy önnek bánatával!

Midőn Vilmos ajkairól hallá Izidora e nyilatkozatot, csaknem ajvala rogyott össze. Ugy rémlelt előtte, hogy Vilmos kibeszélte most ezt, a mire nézve hallgatásáról becsü-ltszavát adta. Vilmos pedig csak Honti Káz-mérre gondolt, ha arról volt szó: ki találja szebbnek Arankát Izidoránál?

Midőn a társaság a salomba érkezett, már Zováthy Andrásné ki is pihente az ut fá-radságát. Az egész kör némi meglepetéssel tekintte a grófnőre, miig végre Izidora tárt karokkal rohant felé.

— Szemeim nem csalhatnak kedves Mari-néni, ön az?

— Talán meg sem ismeresz már — szolt

Zováthy, miután Rinalddal kezet fogott s gr. Hallaynének és Ozdynak hidegen bókol-t.

— Nem volna semmi különös, ha meg nem ismerném. Ily átváltozást soha sem lát-tam életemben. Hisz néni ifjú és szép?

— Kedvesem! a sorsnak nagy befolyása van a kedélyre, a nyugodt és boldog kedély pedig ifjit. Én életem utóbbi korszakát in-ség, nyomor és kétségbeesés közt tölttem. Hála égnek egy nemes kéz kiragadott azon örvényből, hova naponta mélyebben merültem volna el.

— És a kis Frigyes! ő is mily jól néz ki, mily tiszta szép gyermek. Lelkem kicsi Frigyesem! — szolt Izidora — szeretettel ölelve meg unokaöccsét, ki egy csókot ejte udvariason a hölgy kezére.

— Nagy ég! mily feltűnő hasonlat van a kis Frigyes és nagysád közt? — szolt Vilmos Izidorához.

— Ez észrevétellel az én védangyalom Zováthy Gábor is gyakran örvendeztetett meg — szolt Zováthy Andrásné. Oh sok örö-mem van e gyermekben. Látása azon kéjt adja nekem, mit egykor a thea-italban ke-restem. Nem tudtam soha mekkora kinevet bir az anya gyermekében, miig Zováthy Gá-bor férfias keze föl nem rázott tompa ön-tudatlanságomból. Isten áldása legyen raj-tok, azon isten, ki segítségére jött Gábor-nak, midőn engem kiakart ragadni azon szomorú lakból, hova önmagamát kárhoztat-tam s honnan engem előteremtés az Isten szava nélkül ki nem ragadhatott volna. De azoknak, kik az emberiség apostolainak van-nak hivatva, csodatételekkel jön segítségére az ur! Igy jött segélyére Zováthy Gábor-nak, midőn nem akartam engedni okainak, midőn azt mondam neki: mutass egy fényt a természetben, ha borús égről a nap leha-ladt, s akkor engedek tanácsodnak; és a bércek ormai fölött rőt fény emelkedett. Im ott az északi fény mondá Gábor, Isten szoltott mellettem!! És én leborulva kezdet-em imádkozni. A mult eltűnt hátam megett.

Uj életre ébredtem, lehányva a thea-nénike rongyait, kezdém érezni a rég tuléve kép-zelt boldogság északi fényét. Elvitt ő nemes családjaéhoz, ama diós lényekhez, kiket a falu népe levett főveggel emleget, kiket áld mindenki a kikkel érintkeznek; a bájos Eliz kimosta gyermekem szurkos arcát s kezeit, felezicemázta őt tiszta fehér ruhák-kal, s tündér ujjaiával gyorsan összeállított öltözékekkel. Látták szegény fiam szellemi rondságát, s képezni kezdék esztét. Ah sok-kat tanult már kis Frigyesem. Ha hallának önök, mennyire vitte Gábor és Eliz tanításai után a zongorázást!

— Nemes kör, aogyalí hölgy! — szolt Vilmos.

— Ismeri Elizt? Ah igen, hisz emle-gette őnt az én kedvesem, mondá, hogy volt náluk s egy halotti indulóra fogadást is tettek.

— És emlékezik ő még reám. Nem ér-demlem, valóban nem — szolt Vilmos — há-ládatlan voltam az ottan töltött kedves idő emlékéhez, de lerovom vétke-met.

— Részemről örvendek, hogy a nyomor-ban annyira süllyedtem egykoron, mert mostani életem boldogsága csak élénkebb kiáltó hang azoknak lelkiismeretére, kik engem vigasztalás helyett kétségbejettettek, kik a he-lyett, hogy árvam vagyonának gyarapítására ösztönöztek volna, kizsákmányolták utolsó vagyonomat. Az ég látja a mi történt az én nyomorult életemmel s látni fogják az em-berek, mily nemes lelkek lakják Zováthfal-vát... kik nem sajnálják hajlékot adni a szerencsétlennek, szeretettel észre téri-teni a félkegyelmű bolondot, kik nem sa-jnálják óráig elkinldni gyermekemmel a zongora és könyvek mellett, s taníttatni őt az udvariasságra és nemesb érzésekre! egy-szóval nem átalították ők anyává lenni ott, hol az anya nem volt méltó e nevezetre... Nekem most semmi sem jut köztük osztály-részemül, csak a könyvek... a hála könyvei.

(Folytatjuk.)

— minthogy a gazdát otthon nem találta, — helyette az íróasztaláig mindaddig vallotta, míg belőle 1000 forintnyi értéket ki nem esikart.

— Bagdában nem rég egy magyar buszár halt meg, Wepler Lajos, ki az utóbbi időkben Taifur bey név alatt a hatodik lovas török hadtestnek parancsnoka volt. Az 1848–1849-diki mozgalmakban résztvevő, s a temesvári csata után ő fedezte Bennék Törökországba vonulását. A keleti háború idején török szolgálatba lépett, hol lovas tábornokká léptették elő. Özvegye bécsi születésű nő.

Nemzeti színház. Febr. 24-én: „Lecouvreur Adrienne“, dráma 5 felv. írták Scribe és Legouvé, ford. Egressi B. Paulayné a czimszerepet kitűnően adta. Jelenen működtek közre még: Paulay, mint Maurice, szász gróf; Gyulai, mint Bouillon herceg s Komáromi, mint Chasseuil, Abbé.

Febr. 25-én, népeledés: az e napra kitűzött, de a Szöllősi nővérek betegeskedése miatt elmaradt „Háromszéki leányok“ helyett „Liliomfi“.

Febr. 26-án: „Port a szemébe“, vigjáték 2 felv. írta Labiche és Martin, ford. Feleki; ezt követte: „Egy frakk kevés“, vigjáték 1 felv., írta Kiséri. Fölge az első darab, mely a jelenkor gyengeségei közül a valószínűbbnek látszani akarást teszi nevetségessé, kedvesen mulattatta a közönséget.

Febr. 28-án, Paulayné jutalomjátékánál: „Kisérítés, vagy a házasság ürvényei.“ Legujabb színjáték 5 felv., írta Feuillel Octav, ford. Radnótfai S. Éles pszichológiával írt, mindvégig érdekes s helyesen indokolt cselekvényekből álló s igen épületes tanulsággal szolgáló darab. Méltó, hogy minden szemlélő s eltávozó számára ne tünjön könnyen hajló házaspárnak intő példánul lelki szemei előtt lebegjen. A legjobb előadások egyike. Csak igen hangos beszélgetések s nevetések ne zavarnák a közönség figyelmét s élvezetét. A jutalmazottak kiléptek örök eljénzés, koszorúk s virágcsokrok fogadták. Közönség szép számmal.

Martius 1-én: „Tinódi, a magyar hegedős“, eredeti népszimű 5 szakaszban, írta Szigligeti, a Tinódi énekeket az eredeti szerint szerkesztette Engesser, a népdalokat Bogárn. Szigligeti jobb sziműtvei közül való, s mind a Tinódi énekek, mind a dalok igen kedvesek. Gyulai, Paulay, Paulayné, Komáromi, Rajz és Pajor Anna jól betöltötték helyeiket, s kivált Pajor Anna szép dalolása többszöri tapsokat aratott.

Martius 3-án, B. Appraxis Julia grófné feléptére a budai színház javára rendkívüli előadásul feleltet árakkal: „Szigetvári vértanúk“ 1-ső felvonása, aztán „Ernani“ vagy dalműnek 3-ik felvonása s végül „A gyertyatartó“ új francia vigjáték 1 felvonásban, Caraguel C. után ford. Tarnai Pál. A lapok és közönség által irodalom- és művészet-pártolásként, nagyszerű előadást ígérő magasztalt főrangú hölgy varázsa s a fennírt jótékony cél iránti tekintet, melynek érdekében történik a legmagasb salonok hölgyének színpadon megjelenése, nálunk is, mint művészetkedvelő s áldozatokra mindig kész közönségünknek ismerve bizton remélhettük, a színházat minden részben zsúfolásig megtölti. Élénk tapshivár s szűnő nem akaró éljenzések fogadták kiléptekor a hon javáért Thalia templomában is áldozott, s ezen a hír és méltánylat dícsőrevel környezett vendégünk üdvözléssel szívből fakadt nagy zajongásunknak éppen ellentéte állt be a nagy esemény akkor, midőn Anna keservének tolmácsolására nyitlak meg a lelkes honleány ihletett ajkai. Valóban a kétségbevonhatatlan talentum mellett a legmélyebb rokonszenvről s lángoló szeretetről új hazája s az annak nevet külsőszű főnemzet iránt tesz tanúbizonyságot az, hogy Árpád szabadságszerető ivadékaiknak erőteljes, szép, de idegennek elcsajjaitni szerfelett bajos nyelvet oly rövid idő alatt annyira magávé téve; csak itt amott vehetn éssre némi idegenszerűséget, főképpen hol valamely mássalhangzó kétszer fordul elő egymásután, a megkapóbb helyeknél azonban az érzelmáradat s lelkesedés ezen idegenszerűséget is egészen elenyészteti. Az igaz, hogy Jókai e gyönyörű elegiája könnyen szavalható, minthogy az uralkodó alaphangulat mindvégig ugyanaz marad, és minden soromszet az értelmi nyugoponttal s minden ütem hangsúly az értelmi hangsúlyval egy helyre esik. Még inkább megítélhettük a szent érekekből művészi pályára lépett grófhölgy nyelvünkbeni szép otthonosságát a „Gyertyatartó“ című vigjáték feszletlen társalgásából; e darabban egyszersmind alkalmunk vala látni: mennyire kitűnő s egyszerű vele született tulajdona a salonok hölgyének a magatartásban, s mozdulatokban kellem, báj, elegancia. A közönség többszörös tapsokban s kihívásokban adá jelt megelégedésének. A művészet s hazaszeretet nemtörő örökdjék a nemes áldozónak becses élete felett s tegye áldozatait gyümölcsözőkké, eredménydúsakká. — Zrínyi és Lucenay is ugyancsak jeles személyesítőre találtak a fáradhatlan tevékenységű Molnár, budai népsziműbázi igazgatóban. Bényei is jól betöltötte helyét. A mieink is becsülettel álltak meg a vendégek mellett s derék Paulaynk egy szintén Tóthfalusi s Pajor Anna méltó tapsokat arattak.

Martius 4-én, B. Appraxis Julia grófné másodszori felléptéül a budai népsziműbázis javára: „Bánk bán.“ A czimszerepet Molnár, Melindát B. Appraxis Julia grófné vitte. Ez örökbecsű eredeti drámánkban az ünnepele grófné különösen a királynevelői jelenetben, a nyelv nehezségeinek teljes legyőzése mellett, oly hatásteljesen is játszott, hogy gyakorlott tehetséges színésznőnek is becsületére vált volna. Molnár is remek Bánk bán volt. Ugy szintén teljes mértékben osztoztak az est dícsőségében: Paulayné, mint kitűnő Gertrud, ki e szerepben, mint sok másban is Jókainé magasztos alakjait varázsolja elő emlékeztetőkben, továbbá Gyulai, mint nagyon jó Biberach s Komáromi, mint igen-igen jeles Petur bán.

Martius 5-én, B. Appraxis Julia grófné utolsó felléptéül a fennírt jótékony célra: „II. Rákóczi Ferenc fogságának“ 1. felvonása, ezt megelőzőleg itt először „Fél az örömtől“ című legujabb vigjáték 1 felvonásban, írta Girardin Emilné, fordította Tarnay Pál, továbbá a „Sevillai borbély“ 1 felvonása egy része, s végén a „Rákóczi-induló“, Berlioz Hector átirata szerint.

Ez este a sziművészet oltárán áldozó s kiléptekor harsány éljenzekkel, koszorúk, bokrétták s versek örvénye fogadott főrangú vendégbölgy nálunk aratott diadalának tőpöntjén állt a „Fél az örömtől“ című játékban, Des Aubiers asszony szerepében, kivált midőn elvégre nagy óvatossá tudtára adják a meghaltak hitt fia felett mélyen kesergő anyának, hogy fia nem halt meg: a szó teljes értelmében elragadta a közönséget, a meglepetés, öröm, taps, kihívás s éljenzés képzeltetni megint átalános lön. Egészen más felfogás szerint látnuk ez uttal előadva II. Rákóczi Ferenc szerepét s bár méltányolnunk kell, mint szintén alapos felfogást a Molnárét is, mindazáltal a Paulaynéknak vagyunk hajlandóbbak hódolni inkább. Ha egész darabot, kikerekített jellemet láthatunk volna, megkísértenők okadtolni véleményünket. Kitértünk még ez este: Szöllősi Rózsa, méltányos közönségünk ez egyik kiváló kedvence, mint igen szeretetreméltó, kedves Blánka, Des Aubiers asszony leánya s az ezek öreg szolgálját személyesítő Albsi; továbbá Boér mint nagyon jeles Kaitelius, Bokor mint Bartholo orvos s Polinus igazg. mint Figaro. A Rákóczi-induló is ismételti kellett. Szóval élvezetjeljes, felejtetlen estvének vala.

A sziművészet egén szép Meteoroként feltűnt áldozó szellemi grófné tiszteletért írt s a színházban számtalan példányban alászórt verszetet következő:

B. Appraxis Juliához.

Kolozsvárt, mart. 5. 1863.

Herczegnő, ki leszálltál,
Közűk közűbe álltál,
Kényelmet hagyva el,
Beszéljenek akármint,
Minket szó el nem ámit,
És bámultunk ezért.

Idegen nép szülötte,
Ki néped elfeledettél,
És a miénk levél,
A szívnek szív a bére:
Szívünknek ösztönére
Szeretünk tégedet.

Hölgy, ki követni merted
Szívednek vágyát, lelked
Felgyult határzatát;
Neked, ki bátor voltál,
Szívünkben kész az oltár;
Tömjénje tisztelet.

POLITIKAI HIRK.

ANGOLORSZÁG. London, febr. 28. A „Times“-hoz és a bűzére Berlinből és Párisból oly értelmű táviratok érkeztek, a melyek szerint Bismark elbocsátatása bizonyos lenne. E hírre egy a bel-, mint külföldi értékpapírok ára felszökken. Feszületlen várják az örvendős hír valószínűsát. A „Morning Post“ mai számában ezt írja: Anglia magáév tette a be nem avatkozás politikáját. De vannak esetek, a melyekben e politika nem alkalmazható. A be nem avatkozás erény, de nem szabad bűnné válnia. Ha Orosz és Poroszország folytatják Lengyelország elleni működésüket, Anglia kötelessége azt meggátolni. Ez a parlament véleménye is.

FRANCIAORSZÁG. Páris, mart. 3. A „Moniteur“ közli Isturitznak, az új spanyol követnek a császár általi fogadtatását. A követ így szólott: Az én feladatom a les, hogy a kötelek, a melyek a két nemzetet egyesítik, szorosabbra vonassanak. A császár ezt felelte: Az én óhajom is, a királyné szerencsése s Spanyolország nagysága. Szerencsének érzem magamat, ha a királyné kormányával mindig barátságos viszonyban lehetek.

Párisban azt beszélék, hogy a porosz kormány kérdést tett Rotschild bárónál, hogy azon esetben, ha az események egy porosz kölesnt tennének szükségessé, hajlandó lenne-e az illető ügyeletet ellátni? Erre a hidegen számított tözsér azt felelte volna, hogy a porosz kormány, a jelen körülmények között, az ország képviselőivel való megbeszélésénél fogva, nem nyújt elegendő biztosítékot.

Hire jár, hogy a császár békét fogna kötni Mexikoval s az ottani hadserget vissza fogná bínni. Azonban e hírt sokan csak a közvélemény kémlésének tartják, hogy mit fogna mondani egy hasonló eshetőségére.

Az „Opin. Nat.“ febr. 28-i számában a diplomácia azon tervét, hogy Oroszország csupán az 1815-iki szerződés valóítására szoríttassék Lengyelországban, kisserült megoldásnak nevezi, s nem veti ugyan el, de félénk kísérletnek s közpészerti eredménynek mondja. O Lengyelország teljes helyreállítását sürgeti, a mely szerinte semmi nehézségre nem találna. Az egyetlen nehézség csak: a diplomatiát kimozdítani régi kerékvágásából. A lengyel kérdés — ugymond — egyike ama nagy alkalmaknak, a melyeket a gondviselés nyújt időről időre, a mult bűneinek s igazságtalanságainak helyrehozására, és a jobb jövő megalapítására. Az „Op. Nat.“ még Európa térfekének megváltoztatását sem tartja kivihetetlennek.

E cikket a „France“ mart. 1-i száma megtámadja. „A forradalom politikája, — ugymond — szeretine beosonni Európába a lengyel kérdés utján, s e politikanak felforgató programját közlő tegnap az „Opinion Nationale.“ E lap alig fogadja el megoldásnak Lengyelország részére az 1815-i szerződés által megállapított jogokat. Megváltoztatni Európa térképét; felkelteni mindent, Olaszországban, Rómával és Velenczével, Keleten, Magyarországon a türelmetlen nemzetiségeket; előidézni ekép a népszeri szenvedélyek kitörését, s Franciaországot általános felszabadítási háborúba sodorni, — ez neki könnyűnek látszik, s a császári kormány feladatának.“ A „France“ visszatartja e törekvést.

Montalembert gróf a lengyel felkelésről rőpiratott írt, a melyben a mostani tarthallan helyzetből két kivezető utat jelöl ki: vagy Lengyelország önkormányzatát s személyi unit Oroszországgal; vagy az ország teljes függetlenségének Franciaországot általi visszaállítását. A „France“ e rőpiratról így nyilatkozik: Mikor oly nagyméjű író szól, mint Montalembert, első kötelességünk, hallgatni rá. Pedig a

„France“ az „Opin. Nationale“-t hasonló eszmékért lekorholja.

OLASZORSZÁG. Nápolyban a Ricciardi képviselő elnökelete alatt alakult „olasz-lengyel központi bizottság“ felbívást intézett az egész országhoz, hogy a lengyelek javára adakozzanak; kijelentvén, hogy a bizottság a legesekélyebb adományt is szívesen fogadja s az adakozók neveit közölni fogja. A lengyelekkel is tudatja e bizottság alakulását és kitűzött célját.

Klapka, a kit Vincze porosz képviselő, a lengyelügyi indítvány felett mondott beszédében, Lengyelországba utaztatott, most is nyugodtan van Turinban. Türr pedig Párisba ment, hogy kormányi megbízásból az olasz nemzetország számára fegyvert vásároljon.

NÉMETORSZÁG. Berlin, mart. 2. A „Nord. Ztg.“ szerint azok az aggodalmas hírek, a melyek a külföld hangulatáról, különösen Franciaországban a lengyel ügybeli szándékaról keletkeztek, a leghitelesebb kütföböl eredő megnyugtatók alapján tökéletesen hamisaknak bizonyultak. A részünkről és az idegen képviselők részéről történt nyilatkozatok minden fenyegető összefüggés alapját elbáritották.

Bismark ur kormányának még oly körökben is, a melyek democrata rokonszenvvel éppen nem valóhatók, igen rövid életet jósolnak. A „Vaterland“ berlini levelezője szerint Heydt és Mautenuffel urak darab idő óta gyakran megfordulnak a királyi palotában s értekeznek a királlyal, a mi tekintve e két államférfiúnak Bismark urhoz való személyes viszonyait, ez utóbira nézve teljességgel nem valami kedvező jelenség.

A berlini „Allg. Ztg.“, a szabadelvűek közlönye azt írja, hogy a ki a febr. 28-iki londoni távirat után, a mely Russel és Palmerston nyilatkozatait hozta a porosz kormány magatartásáról — új ministerium rőgtöni alakítását, vagy a ki Sybel beszéde után a bázuak közvetlenül bekövetkező feloszlását várta, mostanig legalább csalódott. De bárha félhivatalosan most jobban erősítetik, mint valaha, hogy ezen események egyikére sem gondol a ministerium, mégis a ki a mai ülésen jelen volt, meg van róla győződve, hogy ez nem mehet sokaig így. Képtelenség, hogy oly állam tovább viragozzék, a melyben a kormány s a nemzetképviselők egymással ellenkező lábon áll. Ugyan ily értelemben szól a többi porosz szabadelvű lap is.

Bismark urat új napoleoni tervekkel is gyanúsítják. Egy Bécsbe küldött berlini magánlevél szerint a porosz ministerium arra számít, hogy Európának nem sokára új térképe fog alakítani, a melynek alaprajzát ő Párisban és Pétervárott készítette. E szerint Poroszország Lengyelországban, Franciaország a Rajnával, Oroszország pedig az Al-dunánál fogna magát kiegyesíteni.

Lipsee, febr. 28. Itt tegnap 2,000 egyénből álló népgyűlés volt, a mely a porosz ministerium ellen a következő tartalmu két határozatot hozott:

„A gyűlés meghatározta, hogy a porosz képviselőháznak, az alkotmány rendületlen védelmezéséért, az abban adott ígéretek valóítására való fáradhatlan törekvéseért, a bonvédség népies intézményének eltörlésére irányzott javaslatok és tervek büles elutasításáért, a német érthet megratartásáért — újból elismerést és köszönetet szavazzon.“

A másik így hangzik:

„1) Mi a jelenkor minden polgárisodott népe kötelességének tartjuk, hogy emberiség szempontból az orosz és porosz kormányoknak a lengyelek elleni, minden polgárisdással gúnyt tűző eljárását kárhóztassa s a közérkölség nevében tünneplésen tiltakozzék ellene. 2) Mi a német nép kötelességének tartjuk, hogy a külfölddel szemben tünnepléses órást tegyen a német név meggyalázása ellen, a porosz-orosz egyezmény kötése s az abban rejlő diestelen, embertelen s poroszlőhöz illő támogatása által az erősebb félnek. 3) Mi valamennyi német kormány kötelességének tartjuk, hogy minden befolyásnak egyesítése által a porosz királynál, szabadtítsék meg a hazát egy oly párt uralmától, a mely a maga törekvéseért, kardhegyén alapuló uralmáért, Európa békéjét, Németország nyugalmát s Poroszország fiai-nak vétét áldozatul vinni nem iszonyodik, s oktan, sőt rosszakaratu modorban európai háborút indít fel. 4) Mi kötelességünknek tartjuk, minden anyagi érdek nevében, Poroszországnak összes gazdasági jólétünket veszélyeztető orosz politikája ellen nyilatkozni s felhívni minden vámeyleti kormányt, hogy ennek az ügyleti viszonyokat már is zsibbasztó eljárásnak erőlesen véget parancsoljanak.“

OROSZ- ÉS LENGYELORSZÁG. Varsó, mart. 1. A „Wiener Ztg.“-nak távirják: Ouchakoff tábornok a randomi kormányzóság katonai parancsnoka, febr. 28-ról jelenti, hogy Jendrzewoból érkezett tudósítások szerint a lábszáran megsebesült Langiewitz Novowiesen át külföldre menekült. A népesség meg nem szűnik a foglyok átadásával. A felkelők közül számosan önként megadják magukat, úgy, hogy az 5,000 főből álló csapat tökéletesen elszéledt. A községi előjárók jelentik, hogy a szökevények tizenkint megjelennek a falukban s táplálékot kérnek. A parasztok a legjobb érzelmet tanúsítják a kormány irányában, s örülnek, hogy az egészen vége.

E szerint tehát ismét elmondhatná Kosciuszko, ha élne: „finis Poloniae!“ Azonban történelmileg tudva van, hogy az orosz hivatalos tudósításoknak ez a stereotyp stílusa, sokszor a mid n épp ellenkezőleg áll a dolog. Így a jelen esetben, míg a fentisített tábornok febr. 28-ról teszi hivatalos jelentését, egy nemhivatalos távirat Sosnowiceből, mart. 1-ről jelenti: Az orosz csapatok Zobkowitznál ma (mart. 1-én) reggel tökéletesen megsemmisítették vagy elfogattak. Langiewitz 6000 felkelővel érkezett oda s teljesen legyőzte a Sosnowiceből visszatért s egy dombrawai nagyobb osztályval összetalálkozott oroszokat. Ezt az utób említett segédesapatot Dombrowából hívták a felkelők közlekedtének híre, s mivel a közben megtudták, hogy a felkelők nagyobb erővel vannak, távirat utján Censtochauból is segítséget kértek, de eredmény nélkül, miután a felkelők ezt előre sejtve, a sodronyt elszakították.

Egy más távirat szerint, a mely Varsóból mart. 3-ról szól, a „Czas“ a krakkói vajdaságban történt két csatáról tesz említést. Egyik Strzyżowánál félmeztőlre Miechowól

előrsi esetepaté volt s az oroszok huzódtak vissza két ember veszteséggel. A másik (febr. 28-án) Mrzyglodnál a varsói bécsei vasút mellett. Itt egy pár száz felkelő Cieszkowski alatt, megtámadtatván az oroszok által, néhány halott és sebesült veszteséssel visszahuzódtott Myszkowba.

Langiewitznek Chenciny mellett nyert csatájáról is már biztosabb hírek vannak. Langiewitznek Jezioranski csapata által erősbült hadtestét az oroszok jelentékeny erővel támadták meg Malagoszcnál. Mint rendesen, az oroszok most is gyujtogatással kezdték meg a csatát. E város földig leégett, rablás- és gyilkolásra azonban az oroszoknak nem volt idejük, mert a lengyelektől visszanyomattak s öt órai csata után, a mely alatt nagy ágyú- és puskatűzelés folyt, Chencinyhez vonultak vissza. E csata 24 én 8 óráig tartott. Az oroszok részéről Czegier, Zmirow és Dobrowolski ezredes alatt 4000 ember 6 ágyúval támadott. Az oroszok vesztesége 400 halott, a lengyeleknek 120 sebesültje van. Zmirow Tokarnia felé vonult vissza, de Langiewicz földözbe vette őt, később azonban Wodzilaw felé fordult.

Egy Keczay nevű magyar felkelő-vezért nagyon diósérnek, a ki több orosz csapatot megvert a közelebb két ágyút foglalt el Dabienkánál.

Lembergi és krakkói tudósítások nagy izgatottságról szólnak, a melyet Galiciában a szomszéd lengyelek áldozatai előidézték. Ezen izgatottság igen nagy. Ha a kormány nem akadályozná az önkényesek kivonulását, s ha volna kéznél fegyver, rövid idő alatt bizonyára 20,000 ifjú sietne Lengyelországba, azon szomorú viszonyok dacára, a mikről oly sokat tudnak azok beszélni, a kik a felkelők közt voltak, s ismét haza jöttek. Bebizonyodott tény, hogy a felkelők minden galicziái önkényest visszautasítanak, a kik nincsenek fegyverrel és élelemmel ellátva, miután ezekben maguk is hiányt szenvednek.

A „H. B. H.“ jólértesült levelezője írja Berlinből, hogy Sándor császár Ferencz József ő Felségehez is intézett egy levelet, a mely már meg is érkezett Bécsbe, s a melyben az orosz uralkodó élénk óhaját fejezi ki az iránt, hogy Ausztria is csatlakozzék a porosz orosz szerződéshez. Állítja továbbá levelező, hogy az ausztriai császár ő Felsége nem sokáig várakoztatott a válasza, hanem, hogy az már a sz.-pétervári osztrák követ Thun Fr. gróf által át is nyújtott illető helyen. Ezen válaszból sajnálattal jelentené ki ő Felsége, hogy az osztrák állam érdekei s a jelenlegi helyzet nem engedik, hogy az orosz császár óhaját elegendő lehesse tenni.

Varsó, mart. 1. Tegnap az uri-utczában 80 egyént, a rendőrség meglepett éppen a midőn indulandók voltak a felkelőkhöz csatlakozni. Néhány lővés után egy házból az

iffak futásra vették, azonban utolértevé elfogattak, miközben egy közülök megöletett. Semmi csoportozás, mint eddig, most is nyugalom.

A „Wiener Ztg.“ írja: A „Gen. Corr.“ mart. 1-i francia kiadásában egy párisi levél van, a mely szerint Párisból futár ment Bécsbe sürgönyökkel, a melyek a létező területi viszonyokat illetőleg messzebe jutó javaslatokat tartalmaznak. A „W. Z.“ fel van hatalmazva kijelenteni, hogy semmi ily javaslat nem tétetett a francia kormány részéről; valamint a lapok azon híré is megegyezik, hogy az orosz kormány bármily lépéseket tett volna, Ausztriát a porosz-orosz egyezményhez járulásra bírni.

MOLDVA-OLÁHFEJEDELEMSÉG. Bukarest, mart. 2. A 32 követ által beadott felirati javaslat 52 szavazattal 5 ellen elfogadtatott. Küldöttséget választottak, a mely a felírást átnyújtja a fejedelemnek.

Ujabbak. Berlin, mart. 4. A mai „Staatsanzeiger“, nem hivatalos részében, megemlítvén a képviselőház utóbbi tárgyalásait a lengyel kérdés felett, panaszkodik többek között, hogy a ház többsége oly hangon beszél, a mely ellenkezik a kormány iránti tisztelettel. Oly intézkedések, a melyek csupán a saját hon védelmére, fenálló szerződések alapján tétettek, rosszakaratu elferdítésekkel lőnek gyanúsítva. A miniszterek személyileg a legkimételetlenebbül rágalmaztatnak. Leplezetlenül kiüt a szándék, hogy a korona szabad elhatározása a miniszterek választásában megsemmisíttessék. Azon kérdésnek kellett felvetődnie, vajjon a kormány elnézheti-e ilyen eljárások ismétlődését; avagy nem kellene-e inkább az országgyűléssel szemben alkotmány-szerűleg illető jogainak alkalmazására gondolnia. Ha a kormány e tekintetben teendő komoly lépésektől egyelőre tartózkodik, ezt azon szándékból teszi, hogy a maga részéről fentartsa a lehetőséget az 1863-i pénzügyi kezelés alkotmányos rendezésére.

Krakko, mart. 4. A „Czas“ részletes tudósítást közöl a Malagosznál febr. 28-án történt ütközetről. Az oroszok éjjel támadták meg Malagoszt. Ugyanakkor egy negyven főnyi lovas czirkáló csapat a felkelők részéről hátha támadta meg az oroszokat. Az oroszok rendtelenségben hátrálva gyorsan elhagyták Malagoszt s három szekér sebesültet vittek magukkal. Ötven karabé-

lyos esett a felkelők kezeibe. Langiewitz osztályai Wolbrom, Zarnowice, Skale- és Ojcowban állanak.

Lemberg, mart. 3. Neczaj felkelő vezér elfogatása valósul.

Páris, mart. 4. A „Moniteur“ jelenti Madridból e hó 3-ról: Miraflores lett miniszterelnökké; Havana marquis hadügy-, Sierra pénz-, Vaamonde belügyminiszterek. A miniszterium ki fogja magát egészíteni.

Frankfurt, mart. 4. A „l'Europe“ a „Patrie“ állítása ellenében azt írja, hogy a nyugati hatalmak egyet-értének a lengyel kérdésben. Ausztria késlekedik. A késlekedés oka az angol kabinet, a mely a porosz koronörökös Londonba érkezése után akar határozni, a ki a porosz király által ígéretekkel és magyarázatokkal van Orosz- és Poroszország részéről megbízva a beavakozás elhárítása végett. Ausztria erről értesülve kijelentette Párisban febr. 27-én közreműködési hajlandóságát; végleges elhatározását a nyugati hatalmak közti egyet-értés természetének és horderejének megismeréséről tévén függőve.

Stockholm, mart. 2. Nagy meeting tartatott a lengyel ügyben. Hét kitűnő kamarai tag erélyes határozatokat ajánlott Lengyelország szabadságára s az oroszporosz egyezményre vonatkozólag.

Uj York, febr. 19. A senatus elfogadta azon törvényt, a mely szerint 20—45 évesig minden polgár hadköteles. A szolgálati idő három év.

Gabonaár Kolozsvárt Martius 5-én 1863.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 3 frt 20 kr. Elegybúza 2 frt 40 kr. Roza 1 frt 80 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt — kr. Török-búza 1 frt 60 kr. Pityóka 1 frt — kr. Marhahús 14 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Martius 2-kán: Nemzeti kölcsön 81.85. 5% Metalliques 75.55. Bank-részvény 811.—. Hitel-részvény 218.20. Váltó Londonra 115.40. Ezüst 114.75. Arany 5.49.

Februarius 28 kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 75.—. Erdélyi 72.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 1103. eln. 1862. Hirdetmény.

A felsőes kir. főkörmányszéknek mult évi april hó 30-ról 8492 számú magos rendeletével föllállított borszéki fűrdőbizottmányi Elnökség részéről ezennel közhírre tétetik: miszerint azon már huzamos idők óta sajnosan tapasztalt, visszaélések foganatos elhárítása és megakadályozása szempontjából hogy t. i. némely borvízzel kereskedő emberek, máshelységben töltött borvizet „Borszéki“ gyanánt eladják, sőt az ily üvegeket egészen a Borszéki mintára pecsétlik, s ezen csalás által nemcsak a vevőket játszdják ki és károsítják meg — minthogy az ily színű készletek, rövid idő alatt minden borvízének Európa szerte elismert kitűnő jóságából keletkezett becst csonkítani kívánják, szükségesnek látta a bizottmány oly mód foganatosításáról gondoskodni, melynélfogva ezen a közigazgatási hatóságok figyelmét is nagy mértékben igénylő csalások jövőre meggátoltassanak s a vásárló nagy közönség a borszéki borvíz valódiságáról biztosítva lehessen.

Erre nézve Mandl Dávid haszonbérlelve egyetértőleg megállítattott: miként az üvegek már e jelen évben s jövőre nézve az az eddigi mód szerint „önlapocskával“ (Staniol), hanem „önkupakkal“ (Kapsel) ellátatván, pecsételtessenek le, s a pecsét ezenkívül borszéket, a haszonbérlelő, Mandl Dávid nevét és a töltési évszámot jelölje, valamint szintén a dugók is P. B. (Principal Brunnen) helyett F. K. (fő kut) legyenek bélyegezve.

Ezen újnemű költségesebb kezelés és pecsételés által a bizottmány a kitűzött célt már az által is véli elérhetni, hogy az ily nemű önkupakok csak is Nürnberg és Frankfurtban gyártatván, egyelőre s tán huzamosabb ideig is, nem fognak oly könnyen utánoztatni meg felől, és más felől a már egyezzer fölhasznált önkupakokat újból alkalmazni szinte lehetetlenné válván, a hamisítás annál biztosabban megelőztessék.

Mely illető intézkedéseiről a borszéki fűrdő-bizottmánynak, mint képviselői testületnek, a nagyközönség, saját érdekében hivatalosan értesítettik.

Csik Somlyó, jannar 31-én 1863.

A főkirálybírói helyettes, mint bizottmányi elnök.

NEM HIVATALOS.

(56) A kedvelt, kellemes és valóságos

Schnéberg-féle növényiszörp

hűlés, hasnehézség, köhögés, és torok hűlési bajokban főleg a mej- és tüdő betegségekben nagyon ajánlatos enyhítő szer: Kapható üvegenként 1 frt 26 kr-ával oszl. ért.

Hasonlólag a bizományos urak által megrendelhető: **Tyukszem-tapasz**, a legjelesebb nemű, es. kir. fő orvos SCHMIDTől, skatujánként 23 uj kr.

Dr. BERNÉK, ideg erősítő kivonat szere, az ideg- és test erősítésére, 70 kr-ával oszl. értékben.

Csukamáj-olaj LOBRI és PORTONTól, egy valódi és BERGER orvos vegyész-től a skrofulákba és bőrkütségekbe sat. ajáltatva, egy üvegeske ára 1 frt o. ért.

Orvos VILHELMNEK, egészség alma-bora és alma-eczetje, egy igen jeles szer a gyomor bajokba gyakori dugulásoknál, meg-göröcsöknél, szorulásoknál, vértolulásoknál és köszvénybe 50 kr-ával oszl. ért.

Göröcs- és gyomor-lapdaosok, orvos és tanár GIRÁMEDTől skatujája 88 kr osztr. értékben.

Mindezek találhatók BITNER GYULA Glogniczi gyógyszerésznél mint főraktárosnál.

Muzeum-utca, városfelőli szegletén, 350 sz. alatti telken, 5 felszoba, kamara, pincze, istálló, kiadó. (52) (2—3)

Nyomatott az ev. ref. főtáda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)